

zulke omstandigheden maar eens zoeken naar den schrijver van juist deze brochure!"

Zonder moeite vond hij er achten-veertig!

Op den kop af vier dozijn!

Vraag eens hoeveel hij er met moeite zou hebben ontdekt!

En dan gaat het alleen over predikanten, die hem bekend zijn.

Hoeveel kunnen er hem nog onbekend zijn!

Met moeite had hij er zeker nog wel tweemaal vier dozijn kunnen krijgen. Dat maakt twaalf dozijn. Niet een gros. Die zijn natuurlijk het gros. Zoodat men zou kunnen zeggen, dat het gros der predikanten in „H. V.” hoort.

En dan nog die aan Dr G. onbekenden.

Men mag aannemen, dat niet alle predikanten hun diep geheim aan Dr G. als aan hun biecht vader verraden. Laat ons veronderstellen, dat 1 op de 5 dit doet. Dat is toch zeker aan den lagen kant. Dan moeten er 5×144 predikanten met Geelkerkianisme besmet zijn. Alzoo naar ruwe schatting een goede 700. Derhalve meer predikanten dan er predikanten in onze kerken zijn. Want er zijn er nog geen 600. Hoort toch eens menschen, hoe erg het in de Gereformeerde Kerken is gesteld.

Men zal zich herinneren, hoe Dr Geelkerken indertijd berekende, dat $\frac{1}{4}$ van de kerk van Amsterdam Zuid achter hem stond. Maar het vreemde deed zich daarbij voor, dat na de scheuring er ongeveer $\frac{1}{4}$ van het getal leden in die kerk was overgebleven. $\frac{1}{2}$ was opeens $\frac{1}{4}$ geworden. Wat was er geschied? Dat één achtste was binnen een week zóó uitgebroken in menigte, dat het zich had verviervoudigd.

De mededeeling van Dr G. heeft natuurlijk de toelag om in „H. V.” blijdschap, maar vooral om in de Gereformeerde Kerken onrust te wekken.

Doch zoo iemand een zweempje van onrust in zich voelt opkomen, dan gelieve hij te bedenken, dat de rekenkunde van Dr G. van die van Bartjes veel verschilt.

Trouwens, is achten-veertig niet te onthouden in 4 en 12 en zijn 4 en 12 niet symbolische getallen? Is dan de hypothese zoo ongerijmd, dat die 48 predikanten behooren tot een hogere werkelijkheid?

Hoe gemakkelijk men er van die zijde toe overgaat om Gereformeerden te annexeren bij het schisma bewijst Dr G.'s collega, Ds Buskes.

Over de benoeming van Dr L. van der Horst tot hoogleeraar aan de Vrije Universiteit schreef deze: „Intusschen is tot hoogleeraar in de psychiatrie en de experimenteele psychologie benoemd Dr L. v. d. Horst, die in den strijd tegen Assen en voor Dr Geelkerken een voortaanstaande plaats heeft ingenomen. Dr L. v. d. Horst staat vierkant tegenover Assen. Natuurlijk is dit aan de Vrije Universiteit zeer wel bekend. Toch schrijft Prof. V. Hepp in „De Reformatie” van Dr L. v. d. Horst „een man van wien de faam uitgaat, dat de Gereformeerde beginselen hem van harte lief zijn”. Ik schrijf deze woorden niet neer om onrust te stoken. Ik wil er alleen op wijzen, dat men aan de Vrije tegenover het volk den schijn aanneemt het met Assen eens te zijn, maar tegelijk een man tot hoogleeraar benoemt, van wien iedereen weet, dat hij tegen Assen zeer ernstige bezwaren heeft.”

Totnuogtoe hadden wij den indruk, dat Ds Buskes er niet van hield dingen en personen in een verkeerd daglicht te plaatsen.

Maar hij maakt het ons wel moeilijk.

Waarom verzwijgt hij in dit bericht in „W. en G.”, dat Dr L. van der Horst zich niet alleen uit „W. en G.” heeft teruggetrokken, maar voor geruimen tijd reeds met de schismatische kerk van Amsterdam-Zuid heeft gebroken en tot de Gereformeerde Kerk is teruggekeerd?

Dit kan Ds Buskes niet onbekend zijn.

Dit feit is toch zeker niet zonder gewicht.

Het verzwijgen daarvan kan niet anders dan opzettelijk zijn.

Hoe is dit te rechtvaardigen?

Hij getuigt, dat het hem niet te doen is om onrust te stoken, maar dat men aan de Vrije Universiteit — want daarop komt het neer — het Gereformeerde volk een rad voor de oogen draait.

Erg veel verschil zien we tusschen het een en het ander niet.

We nemen aan, dat het Ds Buskes' doel niet is om onrust te stoken.

Maar hij weet heel goed, dat dit toch de portie van zijn daad is.

Zijn woorden zouden, indien men er naar luisterde, het vertrouwen in de Vrije Universiteit ondermijnen.

Weet Ds Buskes, wat er aan de Vrije Universiteit is geschied voor tot de benoeming van Dr van der Horst is overgegaan?

Laat hij het Dr van der Horst zelf maar eens vragen of hij „vierkant tegenover Assen” staat.

Hij zal het wel anders vernemen.

De wijze, waarop Ds B. over deze zaak zich uitliet en met deze zaak zich liet liet, moet op z'n zachtst als lichtzinnig en onverantwoordelijk worden veroordeeld.

Als die 48 predikanten van Dr G. even principieel aan den kant van het „H. V.” staan als Dr van der Horst, dan hoop ik, dat zij nog lang en met eere in onze kerken zullen dienen.

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

De vragers onder onze lezers lieten m'n zomer-vacantie wel belangrijk vroeger ingaan dan de officiële, doch tot m'n genoegen schijnen ze haar niet zooveel later te willen doen eindigen. Ten minste, als de enkele vragen, die inkwamen, de voorloppers zijn van meerdere. Omdat de voorraad nog niet groot is, zal ik het — doch onder de indrukkelijke verklaring, dat ik niet geacht wil worden, daarmee een praecedent te scheppen — ditmaal niet de keur van het „geestelijk” in den titel dezer rubriek, maar niet al te ernstig nemen.

Een onzer lezers vraagt, of het, gezien heidensch cachet der Olympische Spelen, die dezen zomer te Amsterdam gehouden werden, niet de roeping der kerken is, tegen het houden dezer Olympiade binnen onze grenzen protest aan te tekenen, en met name ook H. M. de Koningin kenbaar te maken haar droefheid over Harer Majesteits bezoek aan de Olympiade, en dat nog wel op den Dag des Heeren.

Er ligt altoos iets bijzands in, vragen als deze niet aanstonds bevestigend en met hartelijken bijval te kunnen beantwoorden.

In een tijd, waarin de neiging bij veel christenen tot berusten en meegaan in allerlei toestanden en gewoonten waartegen hun uit het Woord verlicht oordeel toch in verzet staat, met den dag toeneemt, en zooveel onder de leden der gemeente van Christus, óók van de Geref. Kerken, zich weinig rekenschap geven van de roeping hunner kerk ten opzichte van de Overheid — doet het zoo goed te merken, dat er toch altoos óók nog geloovigen zijn, die het publieke leven in 't licht der H. Schrift zien, en zich rekenschap geven van de roeping, die de Kerk des Heeren ten opzichte daarvan heeft. En elke stem, die daarvan blij geeft, zou men daarom zoo gaarne aanstonds bijvallen.

Daarbij komt nog iets anders.

In elken roep om protest tegen wat zich niet verdraagt met de roeping van een gedoopt volk en van een christelijke overheid, is altoos een element van recht en waarheid. Protesteeren tegen het kwaad, in welken vorm en in welken kring het ook opkomt, schijnt altijd en voor ieder, indien al geen dringende plicht, dan toch goed en loffelijk. En wie er niet aanstonds woerklink op geeft, maakt licht den indruk van slap of laf te zijn.

Toch mogen we ons door dergelijke overwegingen niet laten verlokken, om elk protest tegen wat voor den toets van 't Woord Gods niet bestaan kan, maar aanstonds te steunen.

Met de redeneering: dat en dat is in strijd met den wil Gods, en dus, protesteeren, zijn we hier niet klaar. Daarmee zijn we zelfs niet klaar in ons persoonlijk leven.

Elk geloovige is geroepen overal en te allen tijde tegen alle zonde te strijden, niet alleen bij zichzelf, maar ook bij zijn naasten.

Doch niemand denkt er aan, dat dit hem de verplichting zou opleggen, om tegen alle zonde, die hij ziet bedrijven of waarvan hij op eenigerlei manier hoort, in den vorm van bestraffing of protest op te komen.

Vooreerst zou dit het onmogelijke van ons vor-

deren. En in de tweede plaats beseffen we, dat tijd, omstandigheden, levensverhoudingen en tal van andere dingen meer, bestraffing of protest misplaatst en naar menscheijke berekening, volkomen nutteloos kunnen doen zijn, of misschien zelfs het tegengestelde kunnen doen uitwerken van wat we bedoelen.

En nu is het volkomen waar, dat we met het overwegen van deze en dergelijke gegevens zeer voorzichtig moeten zijn, omdat ons arglistig hart er zoo spoedig bij is, daarin een ontheffing te zoeken van wat ons niet aangenaam is — maar het is dan toch een feit, dat we, ook onder dit voorbehoud, onze roeping tot protesteeren dagelijks begrenzen. En dat we dat doen uit overwegingen, die onze conscientie niet bevleken.

Ditzelfde nu geldt ook ten opzichte van de roeping der kerk om te protesteeren tegen zonden in het openbare leven, hetzij bij het volk, hetzij bij de overheid.

Te willen, dat ze tegen al wat er in het publieke leven zondigs is en gedaan wordt bij protest in verzet kome, zou — dat voelt ieder — van de kerk het onmogelijke eischen.

Ze is dus gedwongen zich te beperken.

Doch nu komt de lastige vraag, wat bij die beperking als maatstaf zal gelden, d.w.z. tegen wat voor zonden ze wel openlijk bij protest in verzet zal komen en welke geacht moeten worden daar buiten te liggen.

Bij de beantwoording van die vraag zal dan in de eerste plaats moeten moespreken de roeping welke de kerk als zoodanig, ten aanzien van 't publieke leven in het algemeen, naar het Woord, van 's Heeren wege heeft.

Want ook hier moet, als overal, behoorlijk onderscheiden worden tusschen wat behoort tot de roeping der geloovigen individueel en in den band der onderscheidene levenskringen: huisgezin, familie, vereeniging enz. — en wat hun roeping is als gemeente van Christus. En bij deze laatste moet dan nog weer onderscheiden tusschen wat behoort bij de gemeente in organischen zin, en bij de kerk institutionair genomen.

Doch dan zijn we er nog niet.

Want ook als men dan het veld voor de bemoeiing van de geïnstitueerde kerk (waarover het hier nu gaat), naar alle kanten behoorlijk heeft afgebakend, moet, wijl ook beperking geboden is, nog de vraag beantwoord: welke zonden onder het publieke oordeel der kerk vallen, en tegen welke ze openlijk, in den vorm van bestraffing of protest, haar woord moet doen uitgaan.

Ik stel deze vragen hier niet om ze te beantwoorden — daarvoor is het hier de plaats niet — maar om te doen gevoelen, dat men in gevallen als dat ons nu bezighoudt, niet klaar is met ijver tegen het kwaad en met goeden wil om er tegen te getuigen — maar dat daarbij allerlei theoretische en praktische vragen aan de orde komen. Ook praktische.

Tot deze laatste behoort b.v. deze, of de zonde, waartegen de kerk in een protest getuigend en bestraffend zal optreden, behalve dat haar karakter zulk optreden rechtvaardigt, ook voldoende verzet vindt in de conscientie der geloovigen, om het woord der Kerk het stempel van waarachtigheid op te drukken.

En dan voorts om ook hierop nog de aandacht te vestigen, of men niet door protest of getuigenis tegen eenig bepaald kwaad, den schijn op zich laden kan van een ander, dat mogelijk veel schuldiger en gevaarlijker is, doch waartegen nooit een openbaar getuigenis uitging, licht of althans minder ernstig te achten.

Voor al deze zielkundige zijde van het vraagstuk lijkt me van zeer groote beteekenis.

Ook bij de beantwoording der vraag, die onze lezer v. W. aan de orde stelde.

Het zal hem zeker niet moeilijk vallen tal van misstanden, instellingen, gewoonten, vermaken en volkszonden — door de overheid zelve in 't leven geroepen, of anders bevorderd of geduld — die niet minder, die nog veel eer onder het oordeel van de Kerk des Heeren vallen dan de Olympische Spelen.

Afgezien van dit alles, behoeft het overigens te verwonderen noch te ergeren, dat er vanwege de Gereformeerde Kerken geen protest uitging tegen de gehouden Olympiade.

Het zou geen houding gehad hebben zoo ze

getuigd was, of hadden, vaardige priade z geweest.

De ge haar dit hetzelfde Chr. Ge

Met v wat ik c ook voe daarom

Met die hij volgend

V.

Van aana Skram"

een der schreveren taling v gezinsro vijftiger de beide om hun om dez lungstelt

Eigen: heel afz ande

van, en rairen r om wie

groepeer in betre wat nie donker concen

dure v beeld v Vere" z

noemen van per

altijd in liet boe

rair-goe min of scheiden

Bij d cles an

maar e leden z

moge r zoodat

staan, ject v

leven, anders

den, s alszood

binding len. R

het typ neele

Emma, effecten

een ac wereld

daarin vischje

die afte aparte dan he

deze fa komt d wonen

integre een gel

Nu l karakte

bijzond

gevaar, wil du

derlijk